

DECIZIE

06 martie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Oleg Sternioală
Tamara Chișca-Doneva
Victor Burduh

examinând recursul declarat de Primăria satului Carahasani, raionul Ștefan Vodă,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea cu Răspundere Limitată „Golban-Cons” împotriva Primăriei satului Carahasani, raionul Ștefan Vodă cu privire la încasarea datoriei și a penalității și cererea reconvențională depusă de Primăria satului Carahasani, raionul Ștefan Vodă împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Golban-Cons” cu privire la încasarea datoriei,

împotriva încheierii din 23 ianuarie 2019 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă:

La 24 februarie 2015, SRL „Golban-Cons” a depus cerere de chemare în judecată împotriva Primăriei sat. Carahasani, rl Ștefan Vodă solicitând încasarea datoriei în mărime de 129802, 40 de lei, a penalității în mărime de 20952, 60 de lei, în total a sumei de 150755 de lei.

Prin încheierea din 25 februarie 2015 a Judecătoriei Ștefan-Vodă nu s-a dat curs cererii de chemare în judecată depusă de SRL „Golban-Cons” împotriva Primăriei sat. Carahasani, rl Ștefan Vodă cu privire la încasarea datoriei și s-a comunicat SRL „Golban-Cons” despre necesitatea prezentării dovezii de plată a taxei de stat în termen de 10 de zile din momentul primirii încheierii.

Prin încheierea din 09 martie 2015 a Judecătoriei Ștefan-Vodă s-a acceptat cererea de chemare în judecată depusă de SRL „Golban-Cons” împotriva Primăriei sat. Carahasani, rl Ștefan Vodă cu privire la încasarea datoriei.

La 14 aprilie 2015, Primăria sat. Carahasani, rl Ștefan Vodă, a depus cerere reconvențională împotriva SRL „Golban-Cons” solicitând admiterea spre examinare a cererii reconvenționale, respingerea acțiunii SRL „Golban-Cons” cu privire la încasarea datoriei și a penalității, încasarea de la SRL „Golban-Cons” a datoriei în sumă de 23723, 08 lei, ceea ce constituie 15% din volumul lucrărilor neexecutate, a sumei de 7937,23 de lei-costul energiei electrice și a gazelor naturale, încasarea de la SRL „Golban-Cons” a penalității în sumă de 139172 de lei pentru depășirea datei preconizate finalizării lucrărilor, încasarea de la SRL „Golban-Cons” a sumei de 144232, 90 de lei cu titlu de penalitate percepută pentru depășirea neîntemeiată a datei preconizată finalizării lucrărilor, care constituie 0,1% din prețul final al contractului pe zi și a cheltuielilor de judecată.

Prin încheierea din 10 martie 2016 a Judecătoriei Ștefan-Vodă s-a suspendat procesul civil în cauză până la soluționarea cauzei penale intentată în privința lui Mihail Golban.

Prin încheierea din 18 iulie 2017 a Judecătoriei Căușeni, sediul Ștefan-Vodă, s-a reluat procesul civil.

Prin hotărârea din 11 octombrie 2018 a Judecătoriei Căușeni, sediul Ștefan-Vodă, s-a respins ca fiind neîntemeiată cererea de chemare în judecată depusă de SRL „Golban-Cons” împotriva Primăriei sat. Carahasani, rl Ștefan Vodă cu privire la încasarea datoriei în baza contractului de antrepriză; s-a respins ca fiind neîntemeiată cererea reconvențională depusă de Primăria sat. Carahasani, rl Ștefan Vodă împotriva SRL „Golban-Cons” cu privire la încasarea prejudiciului.

La 09 noiembrie 2018, conform sigiliului oficiului poștal (Vol.III, f.d. 26), SRL „Golban-Cons” a depus cerere de apel împotriva hotărârii din 11 octombrie 2018 a Judecătoriei Căușeni, sediul Ștefan-Vodă.

Prin încheierea din 21 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău nu s-a dat curs cererii de apel depuse de SRL „Golban-Cons” și s-a comunicat apelantului despre necesitatea prezentării apelului motivat până la data de 11 decembrie 2018; totodată, s-a explicat că în caz de nelichidare a neajunsurilor menționate, nu va prezenta apelul motivat, cererea de apel nu va fi considerată depusă și va fi restituită cu toate documentele.

La 11 decembrie 2018, SRL „Golban-Cons”, reprezentată de avocatul Olga Bogaci, a înregistrat cererea de apel motivată.

Prin încheierea din 12 decembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău s-a primit spre examinare cererea de apel depusă de SRL „Golban-Cons” și s-a intentat procedura de apel, fiind stabilită examinarea cauzei pentru data de 23 ianuarie 2019 ora 12:00.

În cadrul ședinței de judecată în instanța de apel, SRL „Golban-Cons” a înaintat un demers cu privire la numirea expertizei judiciare prin care să fie stabilit volumul lucrărilor efectuate.

Prin încheierea din 23 ianuarie 2019 a Curții de Apel Chișinău s-a admis demersul SRL „Golban-Cons” și s-a dispus efectuarea unei expertize în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de SRL „Golban-Cons” împotriva Primăriei sat. Carahasani, rl Ștefan Vodă cu privire la încasarea datoriei și cererea reconvențională depusă de Primăria sat. Carahasani, rl Ștefan Vodă împotriva SRL „Golban-Cons” cu privire la încasarea datoriei; s-a formulat expertului pentru soluționare următoarele întrebări: 1) Care este volumul și costul lucrărilor de construcție executate de către SRL „Golban-Cons” la șantierul „Clădirea centrului comunitar multifuncțional” din sat. Carahasani, rl Ștefan Vodă? 2) Calitatea lucrărilor de reparație executate de către SRL „Golban-Cons” la șantierul „Clădirea centrului comunitar multifuncțional” din sat. Carahasani, rl Ștefan Vodă și calitatea materialelor de construcție folosite corespund normativelor actuale de construcții? 3) Proiectul reparației obiectului „Clădirea centrului comunitar multifuncțional” din sat. Carahasani, rl Ștefan Vodă, corespunde devizului de cheltuieli pentru efectuarea lucrărilor de reparație? Dacă sunt necorespunderi ale proiectului și devizului de cheltuieli, în ce parte anume? Era posibilă darea în folosință a obiectului fără executarea lucrărilor suplimentare indicate de SRL „Golban-Cons” în demersul nr.24 din 30 iulie 2012 (Vol.I, f.d.113,113 verso)?; s-a încredințat efectuarea expertizei Centrului Național de Expertize Judiciare; experții desemnați s-au avertizat de răspundere penală conform art. 312 Cod penal pentru prezentarea cu

bună știință a concluziilor false; la dispoziția experților s-a pus dosarul civil nr. 2ac-903/18; plata cheltuielilor pentru efectuarea expertizei s-au pus pe seama SRL „Golban-Cons”; s-a suspendat procesul în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de SRL „Golban-Cons” împotriva Primăriei sat. Carahasani, rl Ștefan Vodă cu privire la încasarea datoriei și cererea reconvențională depusă de Primăria sat. Carahasani, rl Ștefan Vodă împotriva SRL „Golban-Cons” cu privire la încasarea datoriei, până la prezentarea în instanță a raportului de expertiză.

La 04 februarie 2019, Primăria sat. Carahasani, rl Ștefan Vodă, a declarat recurs împotriva încheierii din 23 ianuarie 2019 a Curții de Apel Chișinău solicitând admiterea cererii de recurs, casarea încheierii în partea suspendării procesului până la prezentarea în instanță a raportului de expertiză de către Centrul Național de Expertize Judiciare și restituirea dosarului instanței de apel spre rejudecare a problemei soluționate prin încheierea casată.

În motivarea recursului s-a invocat că încheierea a fost emisă cu încălcarea normelor de drept procedural, au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului prin numirea traducătorului, care urma să-i traducă explicațiile apelantei în limba rusă. La fel, a indicat că întrebările puse expertului nu au fost formulate în cadrul ședinței de judecată, ci doar a solicitat în mod general numirea expertizei tehnice. Or, întrebările urmau a fi formulate în ședința de judecată din 13 februarie 2019 în prezența părților la proces și a expertului Centrului Național de Expertize Judiciare care urma să efectueze expertiza. În contextul prevederilor art. 380 alin.(2) Cod de procedură civilă, numirea expertizei tehnice nu cade sub incidența prezentării ca probă, deoarece nu există. La fel, nu au fost respectate prevederile art. 372 alin.(1) Cod de procedură civilă, prezentarea unor noi probe și pretenții în instanță de apel.

Totodată, a menționat că instanța de apel nu a luat în considerare că prima instanță a respins demersul de numire a expertizei tehnice ca fiind neîntemeiat, deoarece la întrebările formulate, răspunsurile se conțineau în materialele cauzei. De asemenea, instanța de apel nu a ținut cont de imposibilitatea obținerii răspunsurilor la întrebările formulate, deoarece lucrările de construcție au fost efectuate necalitativ, cu șase ani în urmă. În speță lipsește documentația tehnică referitoare la construcție ce urmează a fi pusă la dispoziția expertului și în lipsa acesteia va fi imposibilă efectuarea expertizei, ceea ce va duce la tergiversarea procesului

În conformitate cu art. 425 Cod de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Instanța de apel a adoptat încheierea contestată la 23 ianuarie 2019, iar Primăria sat. Carahasani, rl Ștefan Vodă, a declarat recurs la 04 februarie 2019, ceea ce denotă că recursul este în termen.

Verificând legalitatea actului de dispoziție în partea contestată prin prisma argumentelor invocate în recurs și a materialelor din dosar, coroborate cu normele de drept, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul declarat de Primăria sat. Carahasani, rl Ștefan Vodă ca fiind neîntemeiat și pasibil de a fi respins, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 426 alin.(3) Cod de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copiei certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului și a referinței la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

În conformitate cu art. 427 lit. a) Cod de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea.

Materialele cauzei atestă că prin încheierea din 23 ianuarie 2019 a Curții de Apel Chișinău s-a admis demersul SRL „Golban-Cons” și s-a dispus efectuarea unei expertize în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de SRL „Golban-Cons” împotriva Primăriei sat. Carahasani, rl Ștefan Vodă cu privire la încasarea datoriei și cererea reconvențională depusă de Primăria sat. Carahasani, rl Ștefan Vodă împotriva SRL „Golban-Cons” cu privire la încasarea datoriei (f.d.56-58).

Concomitent, prin încheierea din 23 ianuarie 2019 a Curții de Apel Chișinău s-a dispus suspendarea procesului în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de SRL „Golban-Cons” împotriva Primăriei sat. Carahasani, rl Ștefan Vodă cu privire la încasarea datoriei și cererea reconvențională depusă de Primăria sat. Carahasani, rl Ștefan Vodă împotriva SRL „Golban-Cons” cu privire la încasarea datoriei, până la prezentarea în instanță a raportului de expertiză (f.d.56-58).

În conformitate cu art. 261 lit. d) Cod de procedură civilă, la cererea participanților la proces sau din oficiu, instanța judecătorească poate suspenda procesul în cazul în care a dispus efectuarea unei expertize.

În conformitate cu art. 263 alin.(1) Cod de procedură civilă, în toate cazurile de suspendare a procesului, instanța pronunță o încheiere, care poate fi atacată separat cu recurs.

Din solicitările recurentului, Colegiul distinge că, într-adevăr, prin recursul declarat se solicită casarea încheierii în partea suspendării procesului până la prezentarea în instanță a raportului de expertiză de către Centrul Național de Expertize Judiciare.

Deși, recurentul contestă încheierea în partea suspendării procesului, argumentele aduse în susținerea recursului vizează dezacordul cu numirea expertizei, însă în condițiile legii încheierea privind numirea expertizei nu se contestă separat cu recurs.

În acest sens, Colegiul citează că fiind pertinente prevederile art. 148 alin. (2) Cod de procedură civilă, conform cărora asupra efectuării expertizei, instanța se pronunță printr-o încheiere, care nu poate fi atacată cu recurs.

Subsecvent Colegiul relevă că, textul recursului denotă că alegațiile recurentului se referă la prevederile art. 372 alin.(1) Cod de procedură civilă privind prezentarea unor noi probe în instanța de apel și art. 380 alin.(2) Cod de procedură civilă privind dreptul părților de a cere prezentarea unor noi probe a căror reclamare a fost respinsă de prima instanță. La fel, a invocat și încălcarea prevederilor art. 373 alin.(1) Cod de procedură civilă, limitele judecării apelului, insistând că în condițiile în care prima instanță nu s-a expus asupra numirii unei expertize, instanța de apel nu ar urma să se expună asupra acestor circumstanțe.

Se reține, astfel, că toate aspectele invocate de recurent în dezvoltarea recursului vizează, în realitate, dezacordul cu numirea expertizei, or, recursul urmărește supunerea examinării, în condițiile legii, conformitatea încheierii în partea contestată cu regulile de drept aplicabile.

Întrucât argumentele expuse în cererea de recurs nu exprimă decât dezacordul cu modalitatea și numirea expertizei prin încheierea din 23 ianuarie 2019 a Curții de Apel Chișinău, Colegiul accentuează că acestea nu pot fi raportate aspectului examinării temeiniciei/netemeiniciei suspendării procesului civil, în partea în care

încheierea și se supune recursului. Chiar dacă suspendarea procesului s-a dispus ca urmare a numirii expertizei, recurentul nu a invocat anumite argumente care să indice la ilegalitatea sau netemeinicia încheierii instanței de apel în partea suspendării procesului.

Dealtfel, instanța investită cu judecarea recursului poate exercita un control judecătoresc eficient numai în măsura în care motivele de ilegalitate sunt indicate și dezvoltate într-o formă concretă și se referă la situația privind suspendarea procesului.

În corolar, Colegiul reiterează că aserțiunile recurentului nu exprimă decât dezacordul cu numirea expertizei și procedura de numire a acesteia, dar nicidecum nu conține contraargumente privind suspendarea procesului. Or, în contextul normelor de drept sus-menționate, încheierea poate fi contestată doar în partea suspendării procesului, pe când în partea numirii expertizei, nu se supune recursului.

În ceea ce privește argumentul recurentului referitor la încălcarea regulilor privind limba de desfășurare a procesului și lipsa unui interpret de a traduce explicațiile apelantei expuse în limba rusă, Colegiul menționează că în contextul prevederilor art. 24 alin. (1) Cod de procedură civilă, judecarea cauzelor civile în instanțele judecătorești se desfășoară în limba de stat.

În conformitate cu art. 24 alin. (2) Cod de procedură civilă, persoanele interesate în soluționarea cauzei care nu posedă sau nu vorbesc limba moldovenească sânt în drept să ia cunoștință de actele, de lucrările dosarului și să vorbească în judecată prin interpret.

La acest capitol, Colegiul notează că în textul procesului-verbal al ședinței de judecată din 23 ianuarie 2019, în instanța de apel, nu se identifică cereri din partea intimatului/recurentului privind asigurarea cu interpret, or, recurentul pretinde lipsa unui interpret care urma să traducă explicațiile părții apelante expuse în limba rusă.

Criticile recurentului formulate la acest aspect, la fel, nu pot fi reținute ca temei pentru casarea încheierii în partea contestată.

Art. 27 Cod de procedură civilă statuează că disponibilitatea în drepturi se afirmă în posibilitatea participanților la proces, în primul rând a părților, de a dispune liber de dreptul subiectiv material sau de interesul legitim supus judecății, precum și de a dispune de drepturile procedurale, de a alege modalitatea și mijloacele procedurale de apărare. Instanța nu admite dispunerea de un drept sau folosirea modalității de apărare dacă aceste acte contravin legii ori încalcă drepturile sau interesele legitime ale persoanei.

Din considerentele menționate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul declarat cu menținerea încheierii instanței de apel în partea contestată-suspendarea procesului civil până la prezentarea în instanță a raportului de expertiză.

În conformitate cu prevederile art. 427 lit. a), art. 428 Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se respinge recursul declarat de Primăria satului Carahasani, raionul Ștefan Vodă.

Se menține încheierea din 23 ianuarie 2019 a Curții de Apel Chișinău, în partea contestată-suspendarea procesului civil până la prezentarea în instanță a raportului de expertiză, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea

cu Răspundere Limitată „Golban-Cons” împotriva Primăriei satului Carahasani, raionul Ștefan Vodă cu privire la încasarea datoriei și a penalității și cererea reconvențională depusă de Primăria satului Carahasani, raionul Ștefan Vodă împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Golban-Cons” cu privire la încasarea datoriei.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Oleg Sternioală

Judecătorii

Tamara Chișca-Doneva

Victor Burduh